

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/1440-9
Saksbehandler Beate Pettersson

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023-2027	12.11.2025
Kommunestyret 2023-2027	19.11.2025

Handlingsplan 2026-2029

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Tvedestrand kommunestyre vedtar vedlagte Handlingsplan for 2026-2029.

Tvedestrand kommunestyre vedtar følgende finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,1 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,1 %
Lånegjeld (investeringslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Vedlegg

Høringssvar fra Utdanningsforbundet - Handlingsplan Tvedestrand kommune 2026-2029

Høringssvar på Kommuneplanens handlingsplan 26-29 for Tvedestrand kommune_fra Fagforbundet

Høringsuttalelse til handlingsregler og finansielle nøkkeltall i _kommuneplanens handlingsplan_fra Statsforvalteren i Agder

Kommuneplanens Handlingsplan 2026-2029, høringsutkast pr juni 2025

Kommuneplanens Handlingsplan 2026-2029_endelig versjon

Bakgrunn for saken (fakta)

Utkast til Handlingsplan for 2026-2029 ble i kommunestyremøtet 18.06.2025 (sak 25/39) vedtatt lagt ut på offentlig høring. Høringsperioden er over, og saken legges fram til endelig behandling.

Problemstilling

Ønsker kommunestyret å vedta Handlingsplan 2026-2029 slik den foreligger?

Faglige merknader/historikk

Handlingsplanen har vært ute på offentlig høring i perioden 2. juli til 1. september. Det har kommet tre høringsuttalelser. Høringssvarene er fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Statsforvalteren i Agder og de følger vedlagt i saken.

Høringssvar fra Fagforbundet

Fagforbundet presiserer sine synspunkter i høringssvaret og framhever viktigheten av å ta vare på de ansatte for at innbyggerne skal få et godt tjenestetilbud. Fagforbundet ber de folkevalgte om å følge signalene som kommer fra administrasjonen når det gjelder nedstyringstiltak.

Høringssvar fra Utdanningsforbundet

Utdanningsforbundet framhever sine synspunkter i høringssvaret og peker på viktigheten av tidlig innsats innen oppvekst og fokus på heltidskultur.

Utdanningsforbundet ber de folkevalgte om å følge de signalene som kommer fra kommunedirektøren og de ansatte på hva som er mulig handlingsrom når det gjelder nedstyringstiltak.

Høringssvar fra Statsforvalteren om langsiktige finansielle måltall

Statsforvalteren ha gitt en særuttalelse om handlingsregler og finansielle nøkkeltall. Det vektlegges i høringssvaret at de finansielle nøkkeltallene bør være i tråd med lovens intensjon.

Statsforvalteren har blant annet kommet med til følgende tilbakemeldinger/ anbefalinger:

Statsforvalteren peker på at intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måltallene, skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevnen. Dette gjelder også dersom det ikke er realistisk å oppnå måltallet på kort og mellomlang sikt.

En generell anbefaling er at kommunestyret fastsetter ett langsiktig måltall for hver kategori, noe som vil være i tråd med lovens intensjon, og enklere for både kommunestyret og allmennheten å forholde seg til.

Når det gjelder vurdering om det skal være kronebeløp eller prosent, tolker kommunedirektøren det slik at det kan være hensiktsmessig for kommunen å sette et nominelt gjeldstak eller finansutgiftstak. Videre er tolkningen at når det gjelder andre nøkkeltall som f.eks. netto driftsresultat og disposisjonsfond bør de ses i sammenheng med f.eks. de samlede driftsinntektene («sum driftsinntekter»). Da vil en f.eks få følgende nøkkeltall: «Disposisjonsfond i prosent av sum driftsinntekter».

Statsforvalteren støtter at kommunen innfører et fjerde finansielt måltall knyttet til «Disposisjonsfond – pensjon/premieavvik»,

Statsforvalteren er noe mer kritisk når det gjelder inndelingen i lite/moderat/større handlingsrom og bruk av fargekoder. I tillegg pekes det også på at det kan være krevende for forståelsen når fargekodene inneholder forskjellige retninger på ulikhetene (> «større enn» og < «mindre enn»).

Generelt om handlingsplanen

Handlingsplanen viser tydelig at en etter gjennomføringen av «utviklingsalternativet» er over i en ny fase. Fokuset og satsingen på store kommunale investeringer må erstattes med en fase hvor det blir viktig å konsolidere eller befeste en bærekraftig drift av kommunen både på kort og lang sikt. Gjeldende økonomiplan indikerer tydelig utfordringene kommunen står overfor. Dette kan også forsterkes pga. tiltakende usikkerhet både for verdensøkonomien og norsk økonomi, ikke minst ser en dette på pris- og renteutviklingen i den senere tid.

I kommuneplanens samfunnsdel har kommunestyret vedtatt følgende målsetting:

- **Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion**
- **Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser**
- **En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet**
- **Gode levekår**

Kommunestyret har også vedtatt følgende i de siste handlingsplanene:

- **Være en kommune hvor både organisasjon og samfunn aktivt arbeider for nødvendig endring slik at en kan sikre nødvendig framtidig bærekraft og opprettholdelse av velferdssamfunnet**

Det videre arbeidet med «Innsatstrappa» blir viktig og må være en sentral grunnstein i kommunens tenkning, arbeid og ikke minst prioriteringer i årene framover.

Tidligere vedtak

Kommunestyrets vedtak fra 18.06.2025:

«Tvedestrand kommunestyre vedtar å legge ut vedlagte høringsutkast datert juni 2025 til Handlingsplan for 2026-2029, til offentlig høring, jfr. plan- og bygningslovens § 11-4. Høringsfristen settes til 1.9.2025.

Handlingsplanen tas opp til endelig behandling i kommunestyrets oktobermøte»

Gjeldende regelverk på området

Plan- og bygningsloven og kommuneloven.

Overordnede plandokumenter/retningslinjer

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 og gjeldende budsjett og økonomiplan.

Økonomi/gjeldende budsjettforutsetninger

Det er viktig å ha et realistisk forhold til hva som er mulig å realisere i handlingsplanperioden, ikke minst ser en nå en utvikling mot strammere rammer grunnet bl.a. kraftig lønns- og prisvekst, økt gjeld og økt rentenivå og endret demografi med påfølgende økte tjenestebehov.

De endelige prioriteringer må gjøres i budsjett- og økonomiplanprosessene.

Forslag til endringer på bakgrunn av høringssvar, finansielle måltall

På bakgrunn av en total gjennomgang og høringsinnspill foreslås det en forenkling av de langsiktige finansielle nøkkeltallene for kommunen.

Kommunedirektøren mener det er viktig at nøkkeltallene er i tråd med lovens intensjon, altså skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevne over tid.

Det foreslås videre ett langsiktig måltall for hvert nøkkeltall. Det endres til i prosent av sum driftsinntekter for alle nøkkeltallene unntatt lånegjeld (investeringslån). Sistnevnte settes det i stedet et gjeldstak på i kronebeløp. «Sum driftsinntekter» er definert i forskrift § 5.6, økonomisk oversikt drift, som er forskrift til kommuneloven.

Forslag til langsiktige finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,1 %

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,1 %
Lånegjeld (investeringslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6.

Tabellen nedenfor tas med som illustrasjon på hva tallene blir i prosent og beløp:

Finansielle måltall	Langsiktig mål i kroner (%)	Langsiktig mål i % og kroner	Kommentarer
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	14 500 000	1,75 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, generelt	50 000 000	6,1 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	75 000 000	9,1 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Lånegjeld (investeringslån)	450 000 000 (54,4%)	450 000 000	i kroner, vurderes som et gjeldstak
Netto finansutgifter	25 000 000	3,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Sum driftsinntekter i opprinnelig budsjett for 2025 er 826,176 mill. kroner

Det bemerkes at netto driftsresultat korrigert for bundne fond, er en annen indikator enn netto driftsresultat, som har et statlig anbefalt nivå på 1,75 prosent.

Bakgrunnen for at en har valgt "netto driftsresultat korrigert for bundne fond" som handlingsregel er at størrelsen netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller brukes av fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt tidsforskyvninger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ikke noe med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til eller bruk av fond på selvkostområdene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, gir det et mer riktig bilde av utviklingen av kommunens fritt disponible midler.

En holder fast ved måltallet som er anbefalt fra teknisk beregningsutvalg (TBU) på 1,75 prosent.

Andre kommentarer til handlingsplanen

Handlingsplanen skal være overordnet, helhetlig og sektorovergripende. Den skal ikke gi føringer for spesifikke satsninger i de ulike sektorene.

Det er i budsjett og økonomiplan det skal redegjøres og planlegges for spesifikke og konkrete satsingsområder for de ulike sektorene.

Konklusjon

Endringene ovenfor er innarbeidet i endelig handlingsplan. Kommunedirektøren anbefaler at handlingsplanen vedtas slik den nå er lagt fram i oppdatert form.

Tvedestrand, 04.11.2025

Kommunedirektøren